

Leerhuis Augustinus krijgt vervolg Een gesprek wat ertoe doet

De prachtige stad Rome, het centrum van de wereld: verwoest door de Vandalen. De beschaving gaat ten onder. Wat biedt dan nog bouwvast? Augustinus leefde in de tijd dat Rome werd verwoest. Hij was bisschop in Noord-Afrika, maar toch had die gebeurtenis in Rome, en de daar voorafgaande dreiging, een enorme impact op de maatschappij, op 'de mensen'.

De gelijkenis met de huidige tijd, aan het begin van de eenentwintigste eeuw, waar velen zich zorgen maken over de wereld die kapot gemaakt wordt (klimaat), of waarin zó veel mensen in uitzichtloze armoede leven, dat ze hun heil elders zoeken (vanuit het zuiden naar het westen) is opvallend. Wat hád Augustinus dan te vertellen, en waarom worden die teksten nu nog steeds gelezen? Wat hij te zeggen had moet dan toch wel heel goed, of belangrijk, zijn?

Onbekend

Toen het Leerhuis begon, wist ik niets van Augustinus. Ik kende zijn naam als 'kerkvader', maar had geen idee wanneer en waar hij leefde, en wat hij te zeggen had. Maar ik gaf me op, omdat ik het belangrijk vond in Duif-verband iets te doen, los van de vieringen, met Duiven en met anderen. Bart-Jan kende ik ook amper...

Vervolg op leerhuis Augustinus

Maar na vier bijeenkomsten ben ik héél enthousiast. Om erin te komen waren er vier woensdagavonden achter elkaar. We gaan door: vanaf 15 november ongeveer eens per maand. Bart-Jan verzorgt nog een 'instapreeks' van vier avonden, zodat we daarna met z'n allen, met wie dat wil, eens per maand door kunnen gaan. De avonden waren zo interessant, omdat we met z'n tienden (soms achten) praatten over zaken als: het goede en het kwade, de liefde als drijvende kracht, je geweten, vrijheid en predestinatie. Maar wat is liefde? Liefde voor wie? Dat waren open gesprekken, die af en toe, als een schokje, een nieuw inzicht gaven.

Beatrice de Graaf

Ons groepje is niet de enige die de actualiteit van Augustinus onderkent. Beatrice de Graaf, de terrorisme-expert die vaak op tv komt, schreef een artikel in Trouw van 14 oktober jl: Het kwaad is terug. Zij schrijft over terrorisme, en over de neiging dat als Het Kwaad af te schilderen. Maar zij begon haar artikel met Augustinus, en ze eindigde ermee. Destijds, in Augustinus vijfde eeuw, trokken 'heilige strijders, 'circumcelliones' rond, en vermoorden bisschoppen en andere geestelijken, staken huizen in brand, en gooiden zuur in hun ogen. Terreur. Augustinus schrok er niet voor terug daar stelling tegen te nemen, zich tegen dat kwaad uit te spreken. Maar hij gaf ook een boodschap door de liefde centraal te stellen. God is liefde, is de kortste samenvatting van al zijn werk.

Ik hoop jullie hiermee een beeld te hebben gegeven van de Leergang. Wie weet ben jij ook benieuwd geworden!

• Gerrard Boot

En verder in dit nummer: 2 Vredesduif 2017 | 3 Nacht van de theologie | 4 Column: De hoge leraar | 4 De Duif op AT5 |

*** Het Groene Licht en alle overwegingen zijn als PDF beschikbaar op www.deduif.net ***

Nr 6 - 29 Oktober 2017

Het volgende nummer verschijnt op 17 december. Inleveren kopij uiterlijk tot 27 november.

Vieringen en voorgangersrooster

Aanvang zondagsvieringen 10:30 uur

5 nov	Gastvoorganger Maruja Bredie
12 nov	Henk Kemper
19 nov	Marc van de Giessen
26 nov	Gastvoorganger Bert van der Meer
3 dec	Marina Slot
10 dec	Diana Vernooij (Vredesvlucht)
17 dec	Hans Ernens
24 dec	Geen viering om 10:30 uur
24 dec	Kinderkerstviering 17:30 uur
24 dec	Kerstnachtviering 24:00 uur
	Marc van de Giessen en Jan Meijer
31 dec	Jan Meijer

Agenda

Woensdag 15 november 20:00 uur

Vervolg op het Leerhuis Augustinus

Locatie: 't Hemeltje, Kosten: € 7,50

Opgeven via de website of in koffiehok

+++ VERWACHT: Jan/Feb 2018 +++

Leerhuis Augustinus op herhaling

Zondag 26 november om 12:00 uur

Vergadering van Aangeslotenen (VA)

Vorbereidingen Kerstperiode

Zondag 17 december 12.00 uur

Kerstconcert door het koor van De Duif
olv dirigent Henk Kemper en begeleiding
van pianiste Irina Antonova

Inrichten kerkruinte

29 okt	Harry, Hans en Rui
5 nov	Harry, Thom
12 nov	Harry, Jos
19 nov	Harry, Sabine en Fred
26 nov	Harry, Liesbeth
3 dec	Harry, Gerrard
10 dec	Harry, Jos
17 dec	Harry, Gerrard
24 dec	Kinderkerst- en nachtviering: VA

Sluiten gebouw

29 okt	Bert
5 nov	Henk
12 nov	Liesbeth
19 nov	Natalie
26 nov	Fred
3 dec	Gerrard
10 dec	Natalie
17 dec	Gerrard
24 dec	Kinderkerst- en nachtviering: VA

Ben je verhinderd, ruil dan zelf...

...en geef het ook aan mij door wie er voor jou in de plaats zal komen. • Henk Kemper

Hartelijk Gefeliciteerd

Vredesduif 2017

1 nov Alec Omloo
 9 nov Vincent Kemper
 10 nov Joyce Woudenberg
 14 nov Niek Post
 23 nov Ton Visser
 26 nov Irina Antonova
 29 nov Alexandra Ursu
 1 dec Mirjam van Golen
 8 dec Sophie van Els
 11 dec Anneke Labots
 12 dec Marc van de Giessen
 13 dec Hans Gildemacher
 14 dec Seger Boersma
 Jelte Moerkamp
 Yvonne van der Velden

PAX heeft ook dit jaar vredesduiven uitgedeeld door ons hele land, in de vredesweek. PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werken zij aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.

Er zijn veel mensen die geloven in idealen van menselijke waardigheid, respect en vrede. Mensen in onze buurt geven hier handen en voeten aan door zich in te zetten voor hun buurvrouw, voor de kinderen in de straat of voor de leefbaarheid in hun wijk, stad of land. De jaarlijkse uitreiking van onze eigen Vredesduif, voor iemand die zich verdienstelijk heeft gemaakt voor de maatschappij en onze Duif, sluit daar naadloos bij aan.

Colofon

Het Groene Licht is een uitgave van de Stichting De Duif. Verantwoordelijk voor de inhoud is de redactie: Hortense Ghijs, Angela van der Marck en Hans Ernens. Eindredactie: Dorien Gransjean-Eldering
 Indeling: Freek van der Marck. Eindvormgeving: Fred Vos. - HGL is onder andere een podium voor discussie. Ingezonden stukken zijn welkom, maar de redactie behoudt zich het recht voor van niet plaatsen en inkorten.

Adressen

- Stichting De Duif
- Oecumenische Basisgemeente De Duif
- Stichting tot Beheer van De Duif
- Redactie Het Groene Licht
 Postadres: Utrechtsedwarstraat 7
 1017 WB Amsterdam
 e-mail: deduif@xs4all.nl
 website: www.deduif.net
- Stichting De Duif, entree kerkzaal
 Prinsengracht 756, 1017 LD Amsterdam
 Telefoon: 06 45949624
 Rabobank: NL20 RABO 0173 6297 92

Verzending HGL

Hortense Ghijs 020 6266155

Abonnement HGL

Door overmaken van € 20,00 per jaar op Raborek. NL20 RABO 0173 6297 92 ovv.
 Abonnement HGL wordt je postabonnee.

Hoe word ik aangeslotene?

Wie zich met de Duifgeloofsgemeenschap verbonden voelt, kan zich melden bij het bestuur met het verzoek in het register van Aangeslotenen te worden opgenomen. Aangeslotenen kunnen onder meer participeren in de democratische besluitvorming. Van hen wordt actieve deelname verwacht.

Jaardoel - maandcollecte

2017 - Kinderen van de voedselbank
 Deze stichting zet zich in tegen de gevolgen van kinderarmoede in Nederland.
2016 - Liefdevolle massage bij kanker
2015 - The Dreamcatcher Foundation.
2014 - Hospice Kuria
2013 - De Regenboog Groep
2012 - Voedselbank Amsterdam

De genomineerde van dit jaar komt al tientallen jaren in De Duif en is verantwoordelijk voor dito veel indrukwekkende overwegingen. Het woord indrukwekkend blijft de boventoon voeren als je haar naam intypt op Google, en tegen zoveel artikelen, publicaties, tv- en radio-interviews en blogs aanloopt. Kijk je verder op haar eigen website, WEBSTEK, zie je de aankondiging van al haar vieringen staan, zoals die van afgelopen augustus. Een van de misschien wel 100 vieringen die zij verzorgde in de Duif. Scroll je eindeloos naar beneden kom je uiteindelijk in 2007 uit, waarin zij op 17 mei 2007 het huwelijk in De Duif voltrok tussen Paul Louter en Elizabeth Portillo en vele zouden volgen. Op 8 oktober doopte zij Yannic.

Exact 9 jaar geleden ging zij voor in De Duif, ook op de vredesavond. Ze verwelkomde een groepje vrouwen uit Congo, Burundi en Ruanda die uitgenodigd waren door de Nederlandse Vrouwenraad om het verhaal van hun vredes- en verzoeningswerk.

Zoveel andere prachtige vieringen met mooie thema's over liefde, alleen zijn, stilte, aandacht, ruimte voor bevrijding, verwondering, volgden jaar na jaar. Huwelijken, dopen, maar ook rouwplechtigheden waar zij zich met veel passie voor heeft ingezet en nog steeds doet.

Tallose andere projecten en initiatieven volgden, zoals hulp aan daklozen in Californië en de opening van de Nachtopvang/Doorstroomhuis in Den Helder dit jaar. Praktisch filosofe, auteur, christelijk voorganger en boeddhist. Gedreven manager bij dnoDoen: een organisatie die kwetsbare mensen helpt die door diverse problemen niet meer thuis wonen, dakloos zijn of dat dreigen te worden en hen helpen met begeleiding, opvang en woonondersteuning.

Lieve mensen, de activiteiten zijn eindeloos en zou een gehele viering kunnen vullen! Dat gaat helaas niet. Ik moet stoppen. Maar, over wie praat ik nu al die tijd? Zij is eigengereid en stellig in eigen meningen en overtuigingen. Zij IS het summum van zo'n kritische burger. Maar met net zoveel passie zet zij zich in voor de onderdrukte, de verschoppeling, de zieke, de kwetsbare, de andere mens en... natuurlijk voor De Duif. Zij is wat milder aan het worden, gerijpt door het leven en ervaringen, haartjes wat langer, krulletjes, rokjes en hakjes. Het staat haar goed, want ze heeft lef en gaat ervoor, altijd weer. Zij, beste mensen, heeft de Vredesduif 2017 als geen ander verdiend. Zij is onze eigen en unieke... Diana Vernooij!

• *Hans Ernens*

Actueel nieuws uit De Duif

Al het laatste nieuws, aankondigingen en columns van, uit en voor De Duif geloofsgemeenschap vind je op www.deduif.net

Nacht van de theologie

Enkele weken geleden was ik bij de 'Nacht van de theologie'. Een happening voor theologen. Net zoiets als het 'Boekenbal': alle schrijvers gaan uit hun dak, doen wild en belanden bij elkaar in bed. Zeggen ze. Die 'ze' zijn dan degenen die er niet bij waren.

Theologen die wild doen: je kan je het niet voorstellen. Dat zijn allemaal bedaarde mensen, die heel voorzichtig aan een glaasje wijn nippen en de wereld bezien met een oog vol vuiltjes en tranen. Denken ze. En die 'ze' zijn zij, die denken dat theologie een saai en sombere wetenschap is die alleen maar over God gaat en probeert uit te zoeken hoe God nou eigenlijk in elkaar zit. En nog steeds met vragen blijven zitten of God nou ook in de winter last van wintertenen krijgt.

Korte nacht

Dus ik naar die sensationeel aandoende nacht. Afwachtend en nieuwsgierig. Ik zou het allemaal over me heen laten komen. Dat het een 'Nacht' zou worden was maar betrekkelijk. Het zaterdagse feest begon om 17.00 uur en zou om 0.00 uur eindigen. Logisch, want dan begint de Dag des Heren: Rustdag.

We verzamelden ons in de grote studiozaal van het KRO-NCRV-gebouw. Het was behoorlijk druk. Ik maakte een voorzichtige schatting dat de Protestantse broeders en zusters in de overgrote meerderheid waren. Goede argumenten had ik daarvoor niet. Meer een kwestie van beeldvorming. Ik zag Freek de Jonge en nog wat andere tv-persoonlijkheden die ik niet als theoloog herkende. Maar dat zal wel met de bescheidenheid van die beroepsgroep te maken hebben!

Alles moet anders

Het programma omvatte voor het avondeten discussies tussen protestantse en katholieke theologen over allerlei hete hangijzers, zoals zonde en vergeving, oecumene en samengaan over euthanasie en abortus. Maar de opening was een lange lezing van Janneke Stegeman die afscheid ging nemen als 'Theoloog van het jaar'. 'Alles moet anders' was de titel van haar betoog. En ik vond het wel wat veel, dat 'alles' anders moest.

Maar gaandeweg hield ze het gehoor wel een gewetensvraag voor. Of we bij het theologie bedrijven er wel van doordrongen waren dat het wel 'witte' theologie was. Misschien zelfs alleen maar theologie die bedacht en uitgewerkt was in een comfortabele eigen culturele setting. Ze bracht bij mij met haar voordracht een dominosteneneffect teweeg. Een confrontatie met de theologie van de RK-kerk die die wetenschap misbruikte voor haar eigen kerkelijke gelijk en daarmee te weinig – op het dikwijls compromitterende af! – oog had voor de schaduwkanten van onze samenleving van geweld, machtsmisbruik en uitbuiting. Met als trieste uitwassen – als voorbeeld – het schandelijke optreden van de Poolse paus tegen vrijheidsstrijders in Nicaragua en het verbod dat hij uitvaardigde tegen de ontwerpers van de bevrijdingstheologie en het negeren van de martelaarsdood van bisschop Oscar Romero die opkwam voor de armen en misdeelden.

Onzelveheersbeestjes

Dat heb ik nou meer bij goede lezingen en preken: mijn gedachten gaan met me op de loop. Zo nu ook in die 'Nacht van de Theologie'! Maar één ding werd me weer overduidelijk: wat is theologie toch een machtig interessant en veelzijdig vak. Het is echt niet voor onzelveheersbeestjes geschikt en gemaakt! Maar juist voor mensen die midden in de samenleving staan en zich laten inspireren door de Bijbelse oproep tot liefde en gerechtigheid.

• *Harris Brautigam*

Voor de viering kan beginnen...

Iedere zondag staat alles wat we nodig hebben op z'n plek! De stoelen staan voor u klaar, de kaarsen branden, de tafel met het groene boek staat er, de microfoon doet het, de koffie en thee zijn gezet en zo nog meer zaken om een viering te kunnen beginnen!

Extra voldoening

Gelukkig is er een groep mensen die deze taak iedere zondag weer op zich neemt. Je moet er wel eerder voor je bed uit komen en dat op zondagochtend, maar ja, dan is er een extra voldoening als alles op tijd klaar staat en we in alle rust kunnen beginnen. Bij het maken van een nieuw rooster blijkt dat in de loop van tijd de groep, door allerlei redenen, kleiner is geworden en daardoor de vrijwilligers wel erg vaak aan de beurt zijn om de kerk in te richten. In de teksten van de vieringen en liederen die we zingen zeggen we dat we omkijken naar elkaar en een gemeenschap zijn! Dat geldt natuurlijk ook voor de praktische invulling van taken.

Gezocht: meer helpende handen

Heel graag zouden we willen dat er zich mensen melden om met ons mee te doen om deze taken te vervullen. Het is ongeveer een half uur werk en is het streven dat om 10.15 uur de kerk is ingericht. Ondertussen kun je genieten van het inzingen van het koor! Als ook dit 'Duif zijn' je aanspreekt, laat het dan weten aan Henk Kemper, Liesbeth Broekhoff of stuur mail naar deduif@xs4all.nl

• *Liesbeth Broekhoff (secretaris)*

Zaterdag 18 november 2017

Liturgische Lieddag

Met een nieuwe compositie voor Kerstmis

Grote Kerk
Kerkstraat 20, 's Hertogenbosch

Omdat de Amsterdamse Dominicuskerk niet beschikbaar is in de gewenste periode, hebben we besloten onze najaarslieddag te verplaatsen naar de Grote Kerk in 's Hertogenbosch, een prettige, bestoelde ruimte met alle nodige voorzieningen. Deze kerk ligt op een kleine 10 minuten (850 meter) wandelen van het station.

Het programma van deze lieddag zal, naast enkele recent door Antoine Oomen getoonzette liederen en psalmen, voor een groot deel bestaan uit het instuderen en zingen van een gloednieuwe compositie voor Kerstmis Nieuwe dag. Nieuwe tijd van Tom Löwenthal op teksten van Huub Oosterhuis, (zie hierboven).

Terugkerende 'antifoon' van dit nieuwe oratorium voor 4-stemmig gemengd koor (geen solisten) is:

*Geef mij één uur genade
in deze lege stilstaande tijd,
één uur genade en waarheid.*

De lieddag staat als vanouds onder leiding van Tom Löwenthal.

Vleugel: Arjan van Baest.

Tekst en uitleg: Kees Kok.

De bladmuziek van 'Nieuwe dag. Nieuwe Tijd' zal op de dag zelf verkrijgbaar zijn. Ook is er een ruim aanbod aan sterk afgeprijsde CD's en partituren.

Tijd: 10.30 uur-17.00 uur;

kerk open 10.00 uur.

Middagpauze 13.00-14.00 uur.

Deelname € 25 per persoon,
inclusief alle koorpartijen, koffie en thee.

Bij 10 personen of meer: € 20 pp.

Aanmelden via:

leerhuis@denieuweliefde.com

Betaling aan de kerk, niet via de website.
U hoeft dus geen tickets printen.

De Hoge leraar

Ze was iets ouder dan haar eigen dochter nu, toen wij elkaar leerden kennen. Ik kreeg verkering met haar moeder en mocht meezorgen en meemoederen over twee jonge kinderen. Net van de universiteit af belandde ik in een gezin en dat was wennen. Want ik was zelf redelijk opgevoed door ouders en oudere broer en zusters, maar om het zelf te doen, dat was nog een hele toer.

En nu staat ze daar: ze wordt geïnaugureerd als bijzonder hoogleraar, ze mag haar oratie houden om de stap te zetten naar het professoraat. Wat een bijzondere stap en wat zijn we allemaal trots op haar, haar moeder en vader, haar broer en ik ook.

De kunst van het lesgeven

Ze is helder, erudiet, kritisch, humoristisch en ze neemt ons allemaal mee in een ingewikkeld, wetenschappelijk verhaal. En je hebt toch het idee dat je het snapt, dát is de kunst van het lesgeven die ze goed verstaat. Ik zie de spanning op haar gezicht als ze binnenkomt in de rij van hoogleraren in toga. Er zijn meer vrouwen bij dan in de tijd dat ik studeerde, maar nog niet zoveel als gewent. Het zijn toch veel oudere grijze mannen. En dan ons meidje dat het gaat doen, die het gaat maken.

Verstoppen

Als alles achter de rug is en haar dochter van 5½ van de opvang komt en zich bij ons aansluit, wordt het vrolijk. Want wat kan je je goed verstoppen onder zo'n toga. Dat is het leukste spel van de dag. Zij is er aan gewend dat haar moeder 'hoge leraar' is en dat ze lesgeeft aan 'grote kinderen'. Niet onder de indruk, vrij en speels racet ze door de gangen van de universiteit met haar vriendinnetje.

Identiteit

Wat zal er van haar worden, gaat ze hier ook in de toekomst komen met laptop en andere hulpmiddelen van deze tijd? Ze krijgt wel het goede voorbeeld, dat het heel gewoon is. En wat ook heel gewoon is, is dat alle kleuren, afkomsten en nationaliteiten daar rondwandelen. Hoezo Nederlanders en hun identiteit.

Daar tussen al die jonge mensen is het heel gewoon dat je verschillend bent.

• *Ds. Marina*
marinaslot@kpnmail.nl

De tweewekelijkse columns van Marina zijn terug te lezen op de website:
www.deduij.net/blog/column-van-marina/

De Duif in AT5's 'De straten van Amsterdam'

Sinds vrijdag 20 oktober, 16:00 uur, is op AT5 een item te zien over - fragmenten van - de rijke geschiedenis van De Duif.

Uit de aankondiging op *Uitzending Gemist*: Op de Prinsengracht staat een kerk die er bijna niet meer had gestaan.

Zaphira van Stadsherstel vertelt over de oude en nieuwe bestemming van de kerk. Fred Vos is sinds 1976 lid van basisgemeente de Duif, de groep die de kerk kraakte en Abdou heeft er nog in hongerstaking gezeten.

Te zien op Uitzending Gemist:

<http://www.at5.nl/gemist/tv/272/26159/>